

Доналд БАРТЕЛМ

ПОВІСТКА

ОПОВІДАННЯ

З англійської переклав Андрій Євса

З останньою поштою прийшла маленька біла повістка з Бюро узгоджень, підписана якимсь містером Бергменом. Йому потрібно дещо зі мною узгодити. «Ми пропонуємо Вам відкласти всі справи, облишити всі виправдання, виконати наказ і з'явитись...» «Ми пропонуємо Вам» — жирним шрифтом, а в нижньому лівому кутку впадає в око чітка червона печатка.

Я вважав, що в мене все узгоджено. Я завжди був з усім згоден, куди частіше, ніж треба. Що він має на увазі, той містер Бергмен, яку вишукав пляму на моїй чистій репутації?

Виявивши притаманну мені розважливість, я з'явився.

— Послухайте, містере Бергмен, у чому річ? — І я прочитав йому свій трактат про те, що держава не повинна без особливої на те потреби втручатися в справи своїх громадян.

Це не справило на містера Бергмена аніякісінького враження.

— Чи ви справді власник потвори на прізвисько Чарлз Івенс Хагес?

— Так, але яке це має відношення до...

— І вищезгадана потвора мешкає з вами в будинку номер дванадцять по Тріст-Лайн?

— Так.

— І ця повтора має людську подобу і властивості людини? Тобто — може пересуватися, їсти, працювати?

- Ну, «працювати» — навряд чи те слово, але найпростіші команди виконати може. Ну, скажімо, «Сидіти», «Їсти», «Говорити», «Просити» й таке інше.
- І ви використовуєте можливості того вашого Чарлза?
- Ну, сказати «використовую» буде не зовсім точно...
- І він отримує грошову винагороду, чи не так?
- Тільки невеличкі суми, на кишенькові витрати.
- Регулярно?
- Послухайте, містере Бергмен, це — кишенькові гроші, щоб купувати потрібні йому дрібниці — сигарети, носовички тощо.
- І все ж таки, він отримує від вас гроші регулярно?
- Він майже на половину з металу, чоловіче добрий!
- Бюро не цікавить, скільки той Чарлз має в собі металу. Єдине, що нас цікавить,— це узгодження.
- Хіба я коли відмовлявся від узгодження?
- Ви не подали форми номер двісті сорок чотири, яка регламентує фінансові відносини між партнерами, включаючи любовні зв'язки і обслуговування інвалідного крісла-коляски санітаром, найнятим не через Товариство постійної допомоги. Ви також не потурбувалися переказати податок на Товариство, що становить сто двадцять два відсотки всіх сум, що переходять з рук у руки в будь-якому напрямку.
- Сто двадцять два відсотки?!
- Саме так. А крім того, з вас належить штраф за порушення узгодження і пеня, що становить двісті п'ятнадцять відсотків від п'яти доларів на тиждень, перемножених на п'ять років. Вона, здається, нараховується саме за такий період.
- А як щодо амортизації?
- У випадку з потворами амортизація до уваги не береться. Додому я пішов у не найкращому гуморі.

Коли я відчинив двері, він сидів у кріслі-гойдалці і читав «Лайф».

— Чарлзе,— сказав я,— вони дізналися.

— Згідно з останніми даними інституту Льюїса Гарріса, сімдесят сім відсотків студентів вищих учбових закладів Америки заявляють, що релігія має для них велике значення.

— Чарлзе,— сказав я,— вони вимагають гроші, податок на Товариство. Це двісті п'ятнадцять відсотків від п'яти доларів на тиждень, перемножені на п'ять років, плюс, звичайно, сто двадцять два відсотки від основного капіталу.

— Це неабиякі гроші,— всміхнувся Чарлз.— Чималенька сума.

— Я не можу стільки заплатити,— сказав я.— Це надто багато.

— Ну гаразд, то що ти збираєшся робити? — запитав він, і далі гойдаючись.

— Доведеться тебе розібрати,— відповів я.

— Цікаво...— Він підсунув своє крісло ближче до мого. — З чого почнеш?

— Думаю, з голови.

— Чудово,— сказав Чарлз.— Тобі будуть потрібні обценьки, викрутка і ножівка. Зараз принесу.

Він уже встав, щоб іти до підвальної майстерні, як раптом запитав:

— А хто прибере сміття?

— Я. Я сам приберу.

— Добре,— сказав він і знов усміхнувся — один кутик рота піднявся вгору, другий опустився вниз.

Я називав його своїм другом і думав про нього, як про друга. Тримати його було для мене справді втіхою. А йому було до всього геть байдуже. Він їв і пив, засинав і прокидався, і в світі від того нічого не мінялося. Дивлячись на нього, я казав собі: «Бачиш, можна жити на світі і нічого в ньому не змінювати». Він читав газети, дивився телепередачі, вночі слухав крики під вікнами — хвалити Бога, не під нашими, а трохи далі по вулиці, в кінці кварталу,— і нічого не робив. Без Чарлза, без його прикладу, без його дивовижного спокою, я б, може, наважувався якось діяти, наважувався ризикувати...

А тепер мені треба вийти пройтися.